

16. februar 2023

Innkommne spørsmål og svar på disse

Valgkonferansen 2023

16. januar – 2. februar

Hopp til spørsmål**Listeforslagsbehandling 2***Kan kandidatbrev sendes med SvarUT?* 2*Kan kandidater som står på valgliste være med på opptellingen?* 2*Er listeforslagene unntatt offentlighet? Hvorfor bare kunngjøre overskriften på valglistene?* 3*Er også underskriftene etter valglov 6-3 (1) unntatt offentlighet?* 3*Må eventuelle bygdelister være registrert i partiregisteret?* 3*Anbefales det å kontakte partiene dersom de har ført opp kandidater med ufullstendige navn?**Fornavn som ikke stemmer overens med folkeregistrert navn f.eks. kun ett av to fornavn, to fornavn der bindestreken mangler osv.* 3*Er det mulig å få maler på valgmedarbeiderportalen for typiske saker som må opp til politisk behandling til kommunestyre og valgstyre. Og maler for, f. eks: underretning til listekandidater, og andre standard brev/informasjon.* 3*Må vi legge listeforslagene ut fysisk eller holder det å legge på nett?* 3*Skal listene legges ut til ettersyn første gang de kommer inn, selv om de ikke er gyldige?* 3*På listeforslag.valg.no, kan alle parti legge inn sine lister der?* 4*Må vi vente til det er kommet melding om listeforslag til postmottak før vi henter listeforslaget inn i EVA? Eller kan man bare sjekke jevnlig i EVA?* 4*I valgloven § 6-3 står det "Listeforslaget skal likevel som et minimum være underskrevet av like mange stemmeberettigede personer i kommunen som det skal velges medlemmer til kommunestyret." Hva betyr det, og når gjelder det?* 4*Er det noen krav til hvor mange lister det må være i et kommunestyrevalg? Hva hvis man bare mottar ett listeforslag?* 4*Kan dere si noe om antall tegn på stemmeseddelen? Hvor mange tegn er det plass til feltet for navn og i feltet for yrke/bosted?* 4**Forhåndsstemmegivning 5***Er det lov å bruke ambulerende stemmegivning for helse- og omsorgsinstitusjoner i stedet for ordinær fh. stemmegivning? Kan man nekte ansatte å ta stemme der?* 5*Korleis kan små kommuner praktisk gjennomføre tidlegstemmegiving i ferieavviklinga?* 5**Valgstyret 5***Kan dere si noe om valgstyrets formelle rolle på valgdagen?* 5*Kan valgstyret være med på å telle?* 5*Må valstyret delegerer mynde kvart val eller kan vi legge det i delegeringsreglement eller gjere vedtak som skal gjelde for heile kommunestyreperioden?* 5**Ny valglov 5***I forbindelse med ny valglov, blir det vurdert elektronisk stemmegivning, eller har en gått helt bort i fra dette?* 5

Velgerinformasjon	6
<i>Kan valgansvarlig bestemme hvilke info-tiltak vi skal ha?</i>	6
<i>Informeres det godt nok om at det er bedre å stemme blankt enn å ikke stemme?</i>	6
<i>Kunngjøring: er det krav om annonsering i lokalaviser?</i>	6
EVA	6
<i>Vi har to valgkretser som i år skal benytte ett og samme valglokale. Dette skyldes at et av våre valglokaler vil være under ombygging. Hvordan legger vi inn at to stemmekretser har samme valglokale i grunnlagsdataene i EVA?</i>	6
<i>Kan EVA brukes via Citrix terminalservermiljø?</i>	6
Sikkerhetsveilederen	6
<i>Bør det ikke være mogleg å reinstallere/formaterer pc'ar som er brukt berre ved val og blir tilfredstillande oppbevart mellom kvart valg?</i>	6
<i>Hvis en bytter PC, hvordan er man sikker på at EVA er avinstallert på den gamle?</i>	7
<i>Kan man gjenbruke Buypass-kort fra forrige valg, eller må man bestille nye?</i>	7
<i>Er det tre krav som alle må oppfylles for å tilfredsstillere kravene i veilederen?</i>	7
<i>Valgansvarlige har egne (nye) pc'er. "Valgmateriell og maskinvare som skal sikres med rød sone kan ikke bli stående i en sone med lavere nivå uten tilsyn.» Når jeg går på møte, må pc'en låses inn i rød sone?</i>	7
Arkivering	7
<i>Kva er elektronisk godkjent lagringsmedium for stemmesedler og manntall?</i>	7

Listeforslagsbehandling

Kan kandidatbrev sendes med SvarUT?

Ja. Det viktigste hensynet med å underrette kandidater er at de får beskjed om at de står på liste og kan trekke seg. Anbefalingen i valghåndboken er rekommandert brev, men det er mulig å benytte andre løsninger som gir den samme tryggheten for at beskjeden kommer fram.

Kan partiene selv bestemme hvilken målform listene skal trykkes på?

Ja – registrerte politiske partier kan velge om partiets navn skal skrives på bokmål eller nynorsk. Det kan også føres opp partinavn på samisk som et tillegg til navnet på bokmål eller nynorsk.

Kan kandidater som står på valgliste være med på opptellingen?

Valgloven har ingen begrensninger på dette utover valgloven § 9-3 (4), som sier at listekandidater ikke kan oppnevnes til stemmemottaker eller valgfunksjonær i valglokalet. Valghåndboken presiserer videre at dette henger sammen med at det er prinsipielt uheldig at noen som stiller til valg møter velgere i en stemmegivningssituasjon.

Er listeforslagene unntatt offentlighet? Hvorfor bare kunngjøre overskriften på valglistene?

Det er kun underskrifter på listeforslag som er unntatt offentlighet. Forskjellen ligger i å legge ut listeforslagene til offentlig ettersyn, som skal inneholde partinavn og kandidater, og kunngjøringen som skal si hvilke partier som stiller.

Er også underskriftene etter valglov 6-3 (1) unntatt offentlighet?

Nei. Denne paragrafen gjelder registrerte partier som stiller etter forenklet regelverk. Disse listeforslagene er underskrevet av to styremedlemmer i lokalavdelingen. Valgforskriften § 13 andre ledd fastslår at opplysning om hvem som er partiets tillitsvalgte er offentlig.

Må eventuelle bygdelister være registrert i partiregisteret?

Nei. Det er ingen krav til at partier, grupper eller lokalavdelinger må registrere seg i noe register. Registrering i Partiregisteret krever 5 000 underskrifter og er noe som typisk gjelder nasjonale partier som ønsker å stille liste under forenklet regelverk.

Anbefales det å kontakte partiene dersom de har ført opp kandidater med ufullstendige navn? Fornavn som ikke stemmer overens med folkeregistrert navn f.eks. kun ett av to fornavn, to fornavn der bindestreken mangler osv.

Regelverkets krav til navn er først og fremst at riktig etternavn må brukes. Kandidater kan føres opp med tilnavn/kallenavn, som erstatter fornavn, hvis de for eksempel er bedre kjent under tilnavnet. Hensynet her er at kandidaten skal gjenkjennes, så mindre unøyaktigheter i gjengivelsen av fornavn er ikke nødvendigvis avgjørende. Vi anbefaler uansett at partiet kontaktes slik at dere er sikre på at det ikke oppstår misforståelser.

Er det mulig å få maler på valgmedarbeiderportalen for typiske saker som må opp til politisk behandling til kommunestyre og valgstyre. Og maler for, f. eks: underretning til listekandidater, og andre standard brev/informasjon.

Valgdirektoratets rolle er å gi støtte til valggjennomføringen. Å lage maler til bruk ved politisk behandling i kommunen faller utenfor myndighetsområdet vårt. Vi anbefaler at dere undersøker hva som har blitt gjort i kommunen ved tidligere valg, eller hvordan en kommune dere samarbeider med gjør det. Brev og sakspapirer fra tidligere valg er arkivert hos kommunen.

Vi merker oss uansett spørsmålet, og ser på om vi kan styrke arbeidet med å veilede i hva som må med i ulike brev og saker.

Må vi legge listeforslagene ut fysisk eller holder det å legge på nett?

Det holder å legge ut på nett, så lenge dere mener at denne plattformen når ut til folk i deres kommune.

Skal listene legges ut til ettersyn første gang de kommer inn, selv om de ikke er gyldige?

Listene skal legges ut til ettersyn fortløpende, uten at det tas en vurdering av om de fyller kravene. Saksbehandlingen av listeforslagene skjer først senere.

På listeforslag.valg.no, kan alle parti legge inn sine lister der?

Ja, alle partier kan opprette og levere listeforslag gjennom løsningen. Kun listeforslag fra partier eller grupper som må samle inn underskrifter publiseres og blir synlig for offentligheten på denne siden.

Må vi vente til det er kommet melding om listeforslag til postmottak før vi henter listeforslaget inn i EVA? Eller kan man bare sjekke jevnlig i EVA?

Dere behøver ikke å vente på beskjed fra postmottaket. Listeforslagene vil være tilgjengelige for nedlasting i EVA Admin så fort de er levert inn i den elektroniske listeforslagsløsningen.

I valgloven § 6-3 står det "Listeforslaget skal likevel som et minimum være underskrevet av like mange stemmeberettigede personer i kommunen som det skal velges medlemmer til kommunestyret." Hva betyr det, og når gjelder det?

Dette er minimumskravet til antall underskrifter et listeforslag som ikke går under forenklet regelverk må samle inn til et kommunestyrevalg. Regelen er at listeforslaget må ha underskrifter fra minst 2 prosent av de stemmeberettigede i valgdistriktet, men det skal som et minimum ha like mange som det skal velges medlemmer til kommunestyret. 300 underskrifter vil i alle tilfeller være tilstrekkelig. Dette vil først og fremst få betydning for kommuner med få innbyggere.

Er det for eksempel 300 stemmeberettigede i kommunen og 11 medlemmer i kommunestyret, blir minimum antall underskrifter 11, selv om regelen om 2 prosent tilsier at det skal holde med 6 underskrifter.

Er det noen krav til hvor mange lister det må være i et kommunestyrevalg? Hva hvis man bare mottar ett listeforslag?

Nei. Det er ikke noe minimumskrav, men hvis dere kun mottar ett listeforslag er det andre regler for valgoppgjør. Valgloven sier da at valget skal gjennomføres som flertallsvalg. Dette er nærmere omtalt i kapittel 12 i valgloven.

Kan dere si noe om antall tegn på stemmeseddelen? Hvor mange tegn er det plass til feltet for navn og i feltet for yrke/bosted?

På stemmeseddelen for fylkestingsvalg kan det være 25 tegn til bosted, stilling og partitilhørighet. Antallet er 22 på stemmeseddelen for kommunestyrevalg. Navn kan være maks 30 tegn inkludert mellomrom. Kontrollen på antall tegn gjøres i EVA Admin.

Forhåndsstemmegivning

Er det lov å bruke ambulerende stemmegivning for helse- og omsorgsinstitusjoner i stedet for ordinær fh. stemmegivning? Kan man nekte ansatte å ta stemme der?

Kommunene er pålagt å ha forhåndsstemmegivning på helse- og omsorgsinstitusjoner. Når slik stemmegivning foregår skal alle velgeresom ønsker å avgi stemme, ha anledning til dette. Det gjelder både beboere, ansatte og andre besøkende.

Korleis kan små kommuner praktisk gjennomføre tidlegstemmegiving i ferieavviklinga?

Det kan være en utfordring å få til organiseringen av tidligstemming. Det viktigste er at dere oppfyller de kravene valgloven stiller, som sier at velgere skal kunne henvende seg til kommunen og stemme i perioden fra 1. juli til 9. august. Dere kan for eksempel løse dette ved å tilby tidligstemming i kommunens åpningstid, eller ved å la velgere kontakte dere og avtale tid for å stemme. Husk også at det ved tidligstemming ikke er krav om at det skal være to stemmemottakere. Dette gjør det enklere å gjennomføre stemmegivning i ferieavviklingen.

Valgstyret

Kan dere si noe om valgstyrets formelle rolle på valgdagen?

Valgstyret har ansvaret for valggjennomføringen, men delegerer i praksis mange av arbeidsoppgavene. På valgdagen har valgstyret et særlig ansvar for opptellingen. Valgloven krever at et vedtaksdyktig valgstyre er fysisk til stede ved den endelige opptellingen.

Kan valgstyret være med på å telle?

Ja. Valgstyret har ansvar for valget, og skal selv gjennomføre tellingen dersom det ikke delegeres videre.

Må valstyret delegerer mynde kvart val eller kan vi legge det i delegeringsreglement eller gjere vedtak som skal gjelde for heile kommunestyreperioden?

Delegering av valgstyrets myndighet kan innrettes slik kommunen ser det som mest hensiktsmessig, så lenge delegeringsgangen fra valgstyret til kommunedirektør og videre ivaretas. Delegeringen kan med andre ord legges inn i delegeringsreglementet, dersom kommunestyret ønsker dette.

Ny valglov

I forbindelse med ny valglov, blir det vurdert elektronisk stemmegivning, eller har en gått helt bort i fra dette?

Elektronisk stemmegivning ble vurdert av valglovutvalget. De konkluderte med at det ikke er tiden for å innføre elektronisk stemmegivning, bl.a. pga. sikkerhetskrav og problematikk knyttet til hemmelig valg og utilbørlig press.

Velgerinformasjon

Kan valgansvarlig bestemme hvilke info-tiltak vi skal ha?

Valgansvarlige har stor innflytelse når det gjelder å definere hvilke informasjonstiltak kommunen gjennomfører, men dette handler også om budsjett og dialog med valgstyret om innhold og innretning av informasjonen som gis. Lovpålagte kunngjøringer ligger fast, men øvrige tiltak står dere friere til å organisere som dere ønsker.

Informeres det godt nok om at det er bedre å stemme blankt enn å ikke stemme?

Det er ikke stemmeplikt i Norge og velgerne må selv avgjøre om de ønsker å delta i valget eller ikke - eventuelt om de ønsker å markere et standpunkt ved å stemme blankt. Valgmyndighetenes oppgave er å informere godt om hvor, når og hvordan man går fram for å stemme, slik at velgerne vet hvordan de gjør dette.

Kunngjøring: er det krav om annonsering i lokalaviser?

Det er ikke noe krav om hvor eller hvilke kanaler kunngjøringen skal foregå i, men det er viktig at informasjonen når ut til flest mulig. På steder med en lokalavis vil dette gjerne være et naturlig sted å annonsere.

EVA

Vi har to valgkretser som i år skal benytte ett og samme valglokale. Dette skyldes at et av våre valglokaler vil være under ombygging. Hvordan legger vi inn at to stemmekretser har samme valglokale i grunnlagsdataene i EVA?

Ja, det er mulig med samme valglokale på ulike kretser. Når valglokalet angis i grunnlagsdata, skal det først velges krets, deretter legges valglokalet inn. Dermed vil EVA skille på valglokalene, selv om det fysiske valglokalet er det samme.

Kan EVA brukes via Citrix terminalservermiljø?

Ja, det kan det. Så lenge sikkerhetsveileder og prinsippene i den er fulgt.

Sikkerhetsveilederen

Bør det ikke være mogleg å reinstallere/formatere pc'ar som er brukt berre ved val og blir tilfredstillande oppbevart mellom kvart valg?

Anbefalingen om nye PCer stilles for å i større grad skape sikkerhet rundt opphav og

oppbevaring av PCene som brukes i valggjennomføringen. En ny PC er en enkel og god forsikring om at PCen ikke er kompromittert. I tillegg er det enkelt å etablere en sikker rutine for oppbevaring og kontroll av nye PCer fra mottak til bruk i EVA. Valgdirektoratet kan ikke vurdere alternative løsninger som ikke følger vår anbefaling. Dere må selv vurdere risiko og konsekvens hvis dere velger annen løsning enn det vi anbefaler.

Hvis en bytter PC, hvordan er man sikker på at EVA er avinstallert på den gamle?

Det er ikke EVA som er installert, men et sertifikat. Dette bør avinstalleres, men sertifikatet er knyttet til en godkjent bruker og en rolle som er tildelt i systemet, og kan dermed ikke misbrukes. Har man ikke en godkjent bruker eller en rolle, får man ikke logget på EVA uansett. Dere avinstallerer sertifikatet ved å reinstallere PC-en. Ta kontakt med IT-ansvarlig i kommunen hvis dere har behov for bistand med reinstallering.

Kan man gjenbruke Buypass-kort fra forrige valg, eller må man bestille nye?

Ja, kortene kan gjenbrukes, så lenge de har gyldighet over valget. Gyldigheten skal stå oppført på Buypass-kortet.

Er det tre krav som alle må oppfylles for å tilfredsstille kravene i veilederen?

Ja.

Sikringskravene som er angitt for rød sone:

- o Rommet skal være avlåst,
- o Besøkslogg som er manuell eller digital.
- o Innbrudds- og brannalarm

Besøkslogg - rød sone. En kortleser vil jo normalt kun være på utsiden av rommet. Er det et krav om både registrering av inn og UT? Hva når det er 3 stk som går inn i rommet?

Det er tilstrekkelig med kortleser for å komme seg inn. Vanlig prosedyre er at personen som låser opp døren, har ansvar for at eventuelle personer som følger etter, er akkreditert og har tjenstlig behov. Disse kan eventuelt skrive seg inn i en manuell besøkslogg.

Valgansvarlige har egne (nye) pc'er. "Valgmateriell og maskinvare som skal sikres med rød sone kan ikke bli stående i en sone med lavere nivå uten tilsyn.» Når jeg går på møte, må pc'en låses inn i rød sone?

Dersom PC-ene tas med ut av RØD sone, kan de låses ned i skuff/skap når de ikke er under oppsyn.

Arkivering

Kva er elektronisk godkjent lagringsmedium for stemmesedler og manntall?

Hvilket medium dette til enhver tid er vil være en arkivfaglig vurdering i henhold til bestemmelser i arkivloven og tilhørende forskrift.